

Abstract

The poems that comprise this sequence are part of my new manuscript “Ang Liwanag Bago Dumilim” (The Light Before It Gets Dark). I wrote them in response to the government’s bloody War on Drugs that has resulted in the deaths of over 12,000 Filipinos since Duterte assumed power. At the height of the killings in 2017, writing poetry was my way to fight against desensitization to state-sponsored violence and to help amplify the growing voice of protest.

Keywords

Criminology, state sponsored violence, extra judicial killings, activism, penology

English titles

Criminology and Other Poems

1. Chekhov's Gun
2. Criminology
3. Chacha
4. Molotov
5. Visitor
6. Flowers of May
7. Elegy

KRIMINOLOHIYA AT IBA PANG MGA TULA

ALLAN POPA

ANG BARIL NI CHEKHOV

Sabi sa alituntunin,
kapag may baril na lumitaw
sa kuwento, sa kasunod na eksena
kailangan itong maiputok.
May baril na matagal mo nang nais
isulat. Baril na paulit-ulit na
lumilitaw sa mga pinangyarihan
di umano ng krimen. Baril
sa kamay ng iba't ibang itinaturong
salarin. Baril na may iisang
numerong nakaukit sa bakal.
Baril na nag-iwan na ng bahid
ng pulbura sa iyong kamay
bago mo pa man iputok.
Baril na itinanim sa kuwentong
iisa ang tinatahak na katapusan.
Nasa iyong kamay ang panulat.
Nasa iyong kamay ang baril.
Baguhin mo ang wakas.

KRIMINOLOHIYA

Pinatitikim ang mag-aaral
ng Kriminolohiya
ng droga upang makilala
ang kalaban: ang itsura,
ang amoy, ang lasa.
Kinakabisa ng mga pandama
kung ano ang hahanapin
ngunit sapat lang
upang hindi hanap-hanapin.
Pinatitikim siya katulad
ng turok ng bakuna sa balikat,
nagmamarka sa balat.
Nasa kanya nang sistema
ang munting banta sa sistema.
Pinahina, madaling mapuksa.
Sinasanay ang katawan
kung paano pangibabawan.
Sa kanyang bisig pupulupot
ang kadena ng asong
gising na gising ang pang-amoy.
Kamay na magpapakain
ng pabuya sa alaga
dahil naging masunurin.
Susunugin ng pulisya
ang milyong halaga
ng masamang damo.
Aakyat ang usok sa alapaap,
tatangayin ng hangin.
Mauulol ang mga asong
makalalanghap, nilululon
ang sariling alulong.

CHA-CHA

Nagsasayaw ng cha-cha
ang mga preso.
Nakahanay sila, pares-pares,
sa bakuran ng bilangguan.
Sabay-sabay: isang hakbang
pasulong, isang hakbang
paurong, hindi makausad
sa kinatatayuan.

Dinadala sila ng musika
sa ibang panahon.
Patuloy na naninimbang
sa iisang sandali ng buhay
na paulit-ulit nilang binabalikan.
Isang hakbang paurong,
isang hakbang pasulong.

Umiikot ang mata ng panoptiko,
lumiliwanag, dumidilim,
umiinog sa axis ng mundo.

MOLOTOV

Hinanap ko ang sabi mo,
ang baylarina sa pelikula na tila
“lumulutang sa hangin
ang kagaanan, isang testamento
na kayang mapangibabawan
ng katawan ang batas
ng grabedad.”

Napakahusay, dagdag mo,
litaw sa hubog ng kanyang galaw
at tikas ng tindig na sinanay
ang mananayaw sa isang bansang
mahaba ang taglamig
at pinamahalaan ng diktador.

Ilang ulit kong pinanood
ang pelikula at tiniyak
na ito nga ang pelikulang
tinutukoy mo sa liham
ngunit wala akong
nasumpungang sayaw.

Maliban sa isang eksena
na may kabataang
sinisindihan ang mitsa
ng bote ng gaas
bago iitsa sa hanay
ng mga armadong pulis,
isang perpektong arko.

Natigilan ako at pinagmasdan
ang mabagal at tahimik
na pagtawid nito sa hangin
bago naglagablab
ang sandali ng pagkabasag.

PANAUHIN

Nang pumasok ang berdugo
sa aming bahay,
ipinag-utos niya:

Bilangin ang mga ulo ng nakatira rito.
Bilangin ang mga bibig na pinapakain.
Bilangin ang mga pinggan.

Kapag hindi nagbangga ang bilang,
maaaring nagtatago sila
ng hindi kanais-nais na bisita.
Ang anumang labis,
basagin.

Nang makaalis sila,
isa-isa naming pinulot sa sahig
ang mga bubog na naiwan.
Walang nawaglit
kahit ang kaliit-liitan.

At mula sa mga talas,
binuo namin ang katawan
ng mga darating pang panauhin.
Sabay-sabay kaming kakain.

FLORES DE MAYO

Tulad ng nakagawian,
namitas ang mga batang babae
ng mga bulaklak, tulad ng ginawa
ng kanilang mga ina
at ng ina ng kanilang mga ina.

Namitas sila sa mga hardin,
sa mga halaman sa tabing daan.
Namitas sila sa parang
hanggang sa bukirin,
sa sakahan na walang pananim
na sinakop na ng damong ligaw.
Namitas sila ng mga bulaklak
ng damong ligaw.

Tulad ng dati, umawit sila
ng papuri, umawit ng pasasalamat
sa biyaya ng lupa tulad ng itinuro
ng kanilang mga ina.

Isinaboy nila ang mga bulaklak
sa paanan ng Birhen
habang umaawit
ang mga anak ng magsasaka,
ang mga naulila, ang mga biyuda
na kanilang mga ina.

Hindi kumakapit ang amorseko
sa laylayan ng Mahal na Ina.
Hindi natitinag ng bulaklak
ang bato, hindi mapipigil
ang pamumukadkad ng maling
mga bulaklak sa tamang panahon.

ELEHIYA

Pinanood ko
ang iyong pagbagsak sa kanto
kung saan ka natagpuan

Paulit-ulit sa aking isipan
ang hindi ko nasaksihan

Wala kami roon
Iyong-iyo ang pag-iisa
sa oras ng kamatayan
Wala kang ipinagdamot
buong buhay

Sa pagkurap
natagpuan ko ang sariling
nakatitig sa labas ng bintana
Umuulan sa madaling-araw

Ulan na bumagal nang bumagal
hanggang nakita ko
ang kabilugan ng isang patak

Tila nagtatagpo roon
ang anumang nalalabing liwanag
upang masinagan
ang unti-unti nitong pagbaba

Na naroon ako para sumaksi
sa perpektong hubog
ng sandali na walang sisidlan
walang makapitan kundi sarili
sa tagpuan ng hangin at grabedad

Naroon ako at nanatili
para samahan sa pagbasak sa lupa
ang iisang patak ng tubig